

zaaknummer 2011 T 304

Datum beslissing 17 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Tilburg,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op *datum onbekend*,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven tot 1974 lid van congregatie Fraters van Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 6 mei 2014.

Op 22 mei 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Frater [naam], Provinciaal Overste van voormelde congregatie.

Op 20 augustus 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen de Provinciaal Overste [naam] voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager ging in 1966 naar de [school] in [plaats]. Hij kreeg er in de eerste en de tweede klas les van aangeklaagde, die de vakken wiskunde, natuurkunde en tekenen gaf. Veel lessen werden gegeven op de zolder van de school in het tekenlokaal. Hier stonden tafels waarvan het blad schuin gezet kon worden. Klager zat altijd achter in de klas. Tijdens de les en ook als klager moest nablijven voor bijles of dergelijke, is hij regelmatig onder zijn kleding aan zijn lichaam betast. Aangeklaagde ging dan achter hem staan en streelde klager over zijn (onder)rug tot in zijn broek bij zijn billen, over zijn buik en zijn benen, dat laatste als hij een korte broek aan had. Aangeklaagde heeft niet de geslachtsdelen van klager betast. Intussen besprak aangeklaagde gewoon de lesstof. Klager kon hem niet in het gezicht zien, hij weet niet wat het effect van de aanrakingen was op aangeklaagde Omdat klager niet protesteerde werden de strelingen steeds intenser en frequenter. Gemiddeld gebeurde dit bijna wekelijks. Klager voelde zich heel vervelend en ongemakkelijk onder deze aanrakingen maar durfde

zich niet te verweren vanwege de gezagsverhoudingen. Hij ervoer aangeklaagde als een ‘bullenbak’. Daar kwam bij dat klager de goede verhoudingen tussen aangeklaagde en zijn ouders niet wilde frustreren. Klager ging enorm tegen de lessen opzien. Zijn moeder bepaalde wat voor kleding hij droeg en die was ruim, terwijl klager graag strakke kleding had gehad om de strelingen te belemmeren. Het misbruik vond plaats gedurende de eerste twee schooljaren en stopte toen klager vanaf de derde klas geen les meer kreeg van aangeklaagde. Klager heeft thuis nooit iets verteld. Hij schaamde zich later heel erg dat hij dit had laten gebeuren.

2.2. Klager geeft in het klaagschrift aan dat hij het gebeuren als zeer vervelend en ongemakkelijk heeft ervaren maar dat het verder geen gevolgen heeft gehad voor zijn psychische of emotionele leven. Zijn echtgenote heeft ter zitting verteld dat zij al snel in hun relatie, rond 1976, wist dat er iets gebeurd was met een frater op school, namelijk dat een vervelende frater regelmatig aan hem zat. Klager heeft ter zitting naar voren gebracht dat hij tot zijn 50ste jaar allerlei drugs heeft gebruikt. Toen hij daarmee stopte, liep hij vast. Hij heeft fysiek moeite met aanraken en aangeraakt worden en heeft psychologische hulp gezocht. Het vermoeden was dat klager leed aan de gevolgen van een trauma. Klager heeft niet de geadviseerde behandeling in een psychiatrische setting gevolgd. Wel heeft hij therapie gehad en gebruikt hij nog medicijnen. In therapie is niet over misbruik gesproken omdat er niet naar gevraagd is. Er blijkt dat klager veel verdrongen heeft, dat langzamerhand weer naar boven komt, zo ook een traumatische behandeling door een tandarts, tegen wie later een klacht is ingediend.

2.3. Klager beoogt met zijn klaagschrift erkenning van zijn klacht en openbaarmaking van hetgeen plaatsvond in instellingen die dergelijke zaken veroordelen. Hij verzoekt dat het advies zich richt op voorkoming van misbruik van kinderen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste [naam] heeft in zijn reactie de levensloop van aangeklaagde kort weergegeven. In de dertiger jaren is aangeklaagde zijn onderwijstaak begonnen in [plaats]. Daarna heeft hij vooral lesgegeven aan [school] in [plaats]. Hij gaf les in wis- en natuurkunde, biologie, werktuigkunde en tekenen. Toen hij de pensioengerechtigde leeftijd bereikte, heeft hij de congregatie verlaten en is hij getrouwd. De Provinciaal Overste heeft een gesprek gehad met de heer [naam] die zijn verhaal als steunbewijs heeft overgelegd, welk dossier inmiddels in gesloten. Er zijn mogelijk twee klachten maar in ieder geval is nog één klacht tegen aangeklaagde bekend, welke is opgepakt door mediation via het “Drieluik”. Deze klacht is gegrond verklaard en er is tot compensatie overgegaan. Gezien de eerdere klachten tegen aangeklaagde en de wijze waarop klager het misbruik beschrijft, erkent [provinciaal overste] namens de congregatie het seksueel misbruik en betuigt hij spijt over wat klager is overkomen. De zekerheid en veiligheid die voor jeugdigen gegarandeerd moet zijn, is ernstig geschaad. De Rooms-Katholieke Kerk, waartoe ook de congregatie behoort, heeft zich schuldig gemaakt aan het verzwijgen van misstanden binnen de kerk door zijn machtspositie destijds en de toenmalige opvattingen omtrent seksualiteit en intimiteit. Ter zitting heeft [provinciaal overste] benadrukt dat de congregatie, die zich thans in ontwikkelingslanden inzet voor opvoeding en onderwijs van jongens, eraan werkt om dergelijk misbruik te voorkomen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is vanaf 12 jarige leeftijd gedurende twee schooljaren bijna wekelijks door aangeklaagde gestreeld op de blote huid onder zijn kleding over (onder)rug tot in zijn broek bij zijn billen, over zijn buik en zijn benen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de hiervoor genoemde melding (meldingsnummer 2010-0554) en de door [provinciaal overste] genoemde gegrond verklaarde klacht. Tenslotte heeft klager al in de jaren zeventig tegen zijn echtgenote gezegd dat een frater van school aan hem had gezeten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging, zoals reeds door de Provinciaal Overste is gedaan, kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie Fraters van Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 september 2014 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.